

HN

Ivan Gabal: Waterloo a Watergate naší politiky

Veřejné mínění má v zahraničních zájmech země jasno: kvalitní vstup do EU, zvládnutí nových bezpečnostních rizik, ochrana existence, výkonnosti a rozšíření NATO.

Není lehké pochopit, kam až může rakouský regionální politik rozkývat členskou zemi NATO, byť prošla tak složitým vývojem jako české země.

Zatímco jsme spolufinancovali poválečnou rekonstrukci zaostalého SSSR a stali se obětí jeho imperiální ambice, Rakousko se vyhnulo reparacím za podíl na válečném ničení Evropy (viz rakouská státní smlouva) a dokázalo se vyvléknout ze sovětské okupace i (díky neutralitě) z povinnosti spolufinancovat obranu Západu před vojenskou silou komunismu. Dnes má značný regionální hospodářský vliv.

Po roce 1989 to ovšem byla především Praha, která aktivní politikou demontovala Varšavskou smlouvu, vytlačila s Polskem a Maďarskem sovětské okupační armády ze střední Evropy, otevřela svůj trh a přivedla do regionu stabilizující atlantickou bezpečnost. Středoevropské země vyjma Rakouska pomohly svými jednotkami na Balkáně. Rakousko sklízelo ekonomické výnosy pádu železné opony a své expanze na nové trhy, aniž by neslo náklady rekonstrukce střední Evropy a potlačení konfliktů na Balkáně. V době kosovské operace nepovolilo ani přelety spojeneckých letadel, zato nyní patří k hlavním oponentům přístupu kandidátů EU byť jen k minimálnímu podílu na zemědělských a strukturálních fondech společenství.

Přes toto vše ztratila zahraniční politika nadhled vůči bezvýznamnému alpskému politikovi a nechala se vtáhnout do trapného střetu. Máme nejhorší vztahy s Vídní od vzniku Československa. Jsme nuceni naslouchat stále radikálnějším stanoviskům rakouských bulvárů i politiků, od Temelína, přes odsun sudetských Němců až po Benešovy dekrety. Zatímco na počátku bylo Rakousko jako oponent našeho vstupu do EU zralé na mezinárodní ostudu, dnes má šanci nás zbrzdit a hospodářsky poškodit. Zbytečně jsme zatáhli do nedůstojné hry i Německo, ač v počátku stálo na naší straně. Dohhnali jsme německého kancléře ke zrušení návštěvy Prahy v zájmu ochrany česko-německé deklarace před námi samými i stále militantnějšími bavorskými politiky.

Za předvolebního fackovacího panáka si nás vybral maďarský premiér, který se potřeboval zavděčit svým i bavorským voličům CSU. Rozpadla se visegrádská spolupráce ve vztahu k EU i v podpoře členství Slovenska v NATO. Zablátili jsme pořádný kus vztahů na Blízkém východě a naštvali kdekoho, kdo se tam o něco snaží. Rozpadla se tvorba zahraniční politiky doma, taháme jednoho kostlivce za druhým a oblékáme jim pestrý volební kabát. S výjimkou vztahů se Slovenskem můžeme hovořit o Waterloo české politiky v zahraničí.

Jde o volební práci politiků, především premiéra, následovaného špičkami ODS. Veřejné mínění dosud udržuje rovnováhu a má v zahraničních zájmech země jasno: kvalitní vstup do EU, zvládnutí nových bezpečnostních rizik, ochrana existence, výkonnosti a rozšíření NATO. Vztahy s Německem a k Němcům nejsou problém. Význam Rakouska nepřesahuje úroveň cen rakouských lyží a stav sjezdovek ve Schladmingu, příhraniční spolupráci a úspěch Erste v konverzi spořitelny na slušnou banku. Máme potíže nezapomenout, že hornorakouská politika zprvu pomohla zvýšit bezpečnost Temelína, než propadla vídeňskému politikárení a haiderovské nadutosti.

Premiérovi ani dalším politikům by se nepovedlo rozkývat palubu zahraniční politiky až k čáře ponoru, kdyby jim neasistovali někteří novináři nabádající k radikalismu a nesmyslným sebezničujícím krokům. Aniž bychom měli představu o novém řešení, které by dokázalo více než česko-německá deklarace, rozbíjíme základy polistopadové regionální i evropské politiky, jakkoli nám Berlín, Brusel, Varšava i další spojenci vehementně naznačují, abychom tak nečinili.

Geografická pozice ČR je ovšem taková, že buď se nám daří do celého regionu aktivně vnášet spolupráci, klid a stabilitu, nebo pravý opak. A zdá se nepochopitelné, že země, která je předurčena být klidným regionálním aktérem zvyšování kooperace a atlantické bezpečnosti, ztratila rovnováhu a dala se vmanévrovat do dnešní nedůstojné role povykujících buranů. To vše v době, kdy bychom měli soustředěně jednat o miliardách z evropských zdrojů, které jsou v sázce v první dekádě našeho členství.

Někteří politici ale obětují obtížně vydobytou, protektorátem, válkou a komunismem draze zaplacenou západní pozici země proto, abychom před volbami raději oprašovali dekrety, než diskutovali o korupčních a privatizačních skandálech, prohrané arbitráži a odpovědnosti za astronomický účet za Novu. Abychom si nevšimli, jak nás někdo chce zadlužit nepotřebnými stíhačkami, aniž plníme závazky k NATO, abychom nepřemýšleli, že někdo slíbil dát a nedal peníze na vzdělání dětí, o tom, že se rozdělují miliardové zakázky bez tendru, a o tom, že za to vše nese odpovědnost vláda i její smluvní opozice.

Rozehrání německé karty je Watergate české stranické politiky. Je u nás tradicí, že kdo nemá na účet za kořalku nebo z karet, začne rvačku v hospodě. Kdo by myslel na placení, když lítají facky. Tak si vyhrňme rukávy. Politici to od nás potřebují, jinak by museli platit za flám z našich daní. A nezapomeňte ty daně zaplatit. Právě je termín.

Autor je soukromý konzultant

www.gac.cz